

Створити нормативно-правову базу

[Професор В. Заруба, декан факультету управління бізнесом]

#3-4 от 14.02.2006

З 1997 року у складі факультету управління бізнесу (ФУБ) працює 3 навчально-консультаційних центри (НКЦ): у містах Чернівці, Тростянець Сумської області та Торез Донецької області. У цих центрах навчається близько 1000 студентів за заочною формою навчання, а заняття проводять викладачі нашого університету. Завдяки існуванню НКЦ у Тростянці та Торезі отримали дипломи спеціалістів близько 300 молодих людей. Багато з них за браком коштів іншої можливості здобути вищу освіту не мали.

Певні елементи дистанційного навчання у роботі з НКЦ вже давно використовуються на нашому факультеті. Так, наприклад, під час виконання дипломних робіт студенти НКЦ надсилають електронною поштою свої нароби і нею ж отримують з Харкова зауваження та пропозиції своїх керівників. З впровадженням дистанційного навчання деканат факультету, працівники та студенти НКЦ пов'язують можливість не тільки використання нових технологій навчання, але й покращення забезпечення НКЦ комп'ютерною технікою та навчально-методичними ресурсами. Тому, коли наприкінці 2004 року в університеті розпочалася підготовка програми з впровадження дистанційного навчання в НКЦ НТУ „ХПІ”, ми висловили бажання прийняти в неї активну участь. Для впровадження була запропонована спеціальність „Економічна кібернетика”, за якою навчаються студенти у Тростянецькому НКЦ.

Почали з розробки концепції впровадження дистанційного навчання та створення відповідного навчального плану. Головна проблема виявилася в тому, що дистанційне навчання в Україні ще не є легалізованим. Як будь-яка діяльність у сфері вищої освіти, дистанційне навчання вимагає наявності ліцензії на право його проведення, яка засвідчувала б відповідність умов надання освіти з боку вищого навчального закладу певним стандартам. Зокрема, у відповідності з Положенням про дистанційне навчання, яке затверджено Наказом МОН України 21. 01. 2004 № 40, дистанційне навчання повинно здійснюватися за атестованими дистанційними курсами. Але, в той же час, державними нормативно-правовими актами не визначені ані умови, ані механізми його ліцензування та атестації.

Під час розробки концепції та навчального плану ми виходили з того, що експерименти з дистанційним навчанням, які не будуть відповідати існуючим у галузі вищої освіти вимогам, призведуть до закриття НКЦ, втрати відчутного прибутку та позитивного іміджу університету. Такий підхід виявився дуже доречним, оскільки за останні півроку різні сторони діяльності навчально-консультаційних центрів факультету перевірялись 9 разів комісіями МОН України та облдержадміністрацій. Дотримання освітніх нормативів щодо організації навчального процесу, методичного та кадрового забезпечення НКЦ дозволило запобігти негативних рішень цих комісій (зауваження стосувалися в основному стану матеріально-технічного забезпечення) та отримати ліцензії для Чернівецького та Тростянецького центрів на

навчання за заочною формою.

На наш погляд, до того часу, як буде створена нормативно-правова база дистанційного навчання, його впровадження у навчально-консультаційних центрах може здійснюватися лише шляхом використання окремих технологій дистанційного навчання для забезпечення самостійної роботи студентів, у поточному контролі знань та проведенні деяких консультацій. У відповідності з цим баченням, був запропонований навчальний план з використанням технологій дистанційного навчання, який, з одного боку, відповідав вимогам щодо заочної форми навчання, а з другого – передбачав скорочення аудиторних занять за рахунок збільшення самостійної роботи студентів.

До кінця минулого року викладачами університету, що працюють на ФУБ, проводилася велика робота „на громадських засадах” зі створення на електронних носіях дидактичних та методичних матеріалів для дисциплін першого курсу спеціальності „Економічна кібернетика”. Значну допомогу під час цієї роботи було надано директором Центру дистанційної освіти, професором О.П. Суком та його співпрацівниками. У січні розробки з дистанційного навчання були передані у Тростянецький НКЦ, а також під час сесії у Тростянці був проведений семінар з методики дистанційного навчання, правил та умов використання системи інформаційного менеджменту.

На превеликий жаль, зазначеними результатами праці викладачів поки що не можна користуватися. Це пояснюється тим, що спроби на протязі року поліпшити стан матеріально-технічного забезпечення Тростянецького НКЦ поки не досягли успіху. Хоча на базі цього центру навчається 550 студентів, комп'ютерний клас центру обладнаний всього 8 застарілими комп'ютерами, а пропускна спроможність електронного зв'язку (Інтернет) дуже низька. Розрахунки показують, що фонд робочого часу комп'ютерного класу вдвічі менший за потребу у тому часі, який необхідний для проведення занять та виконання студентами контрольних завдань, курсових та дипломних робіт. Немає можливості надати допомогу Тростянецькому НКЦ і за рахунок факультетських ресурсів у Харкові, тому що 570 студентів денної форми та 370 студентів-заочників забезпечені практично одним класом з 9 комп'ютерами.

Таким чином, зараз у Тростянецькому НКЦ склалася ситуація, коли за новим навчальним планом аудиторна робота зменшена, викладачами розроблені дистанційні курси, але самостійна робота не забезпечена у достатньому обсязі ані навчально-методичною літературою, ані електронними ресурсами. Навряд чи таку ситуацію можна розцінити як успіх програми. Але ми все ж таки не втрачаємо надії, що найближчим часом керівництвом університету буде знайдена можливість розв'язання зазначеної проблеми.